Perspektiver på sameksistens mellom norsk fiskerinæring og bergverksnæring

Bergen, 8. september 2011

Norges Fiskarlag

Jan Skjærvø

Viktig

- Norge – en stor fiskerinasjon
- Forvalter et havområde 6 –7 ganger større enn fastlandsnorge
- Sentral aktør i det internasjonale markedet
  - Eksporterer til om lag 160 land
  - Over 2000 forskjellig produkter sjømat
- Høster i et reint og kaldt hav
- Har dyktige fiskere
- Godt forvaltningssystem
- Fiskerinæringen og regjeringen har en felles visjon om at Norge skal bli ”*Verdens fremste sjømatnasjon*”

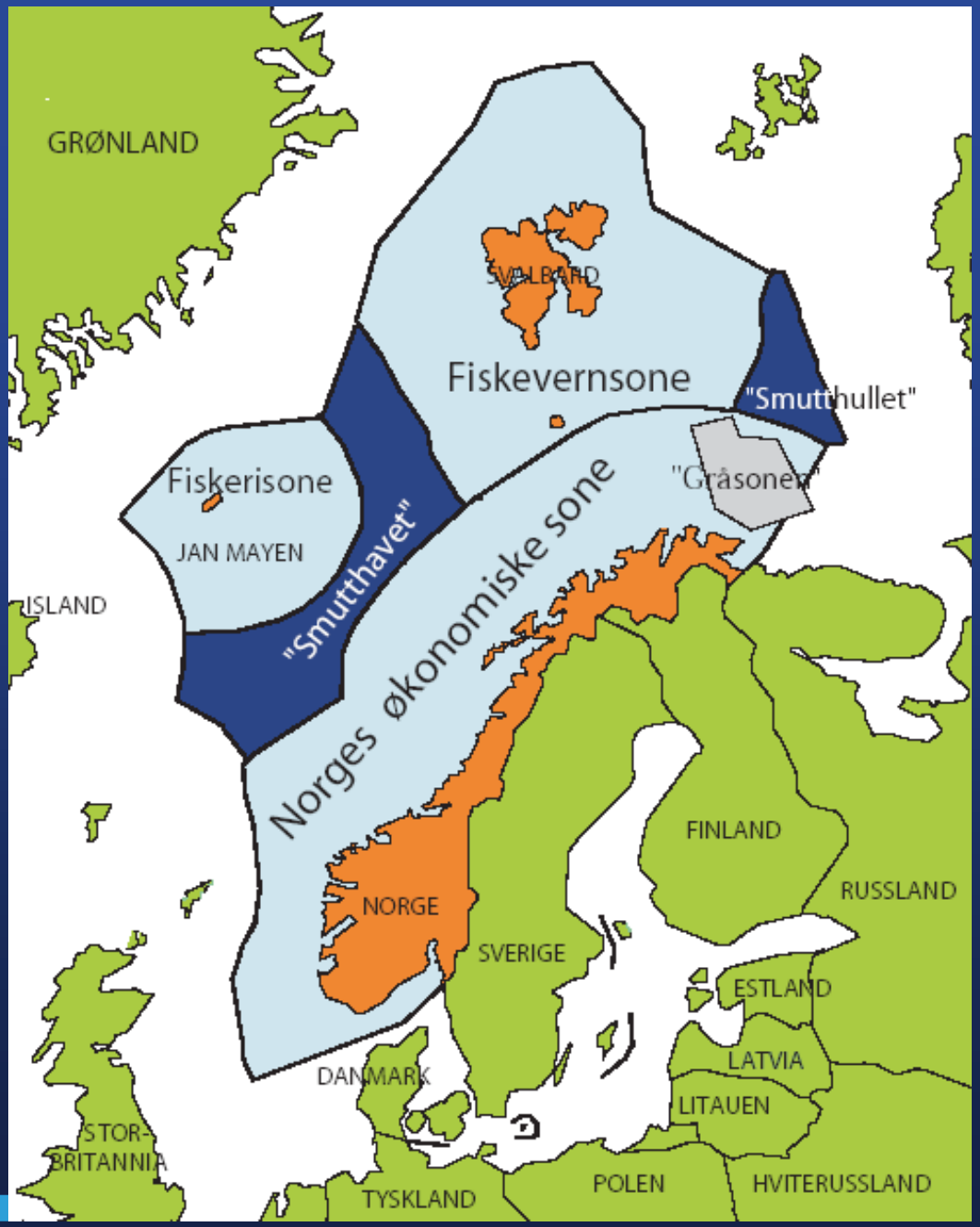
GRØNLAND
SVALBARD
Fiskevernsone
"Smutthullet"
"Gråsonen"
Fiskerisone
JAN MAYEN
"Smutthavet"
Norges økonomiske sone
ISLAND
FINLAND
RUSSLAND
NORGE
SVERIGE
ESTLAND
LATVIA
LITAUEN
DANMARK
STOR-
BRITANNIA
TYSKLAND
POLEN
HVITERUSSLAND

Havstrømmer

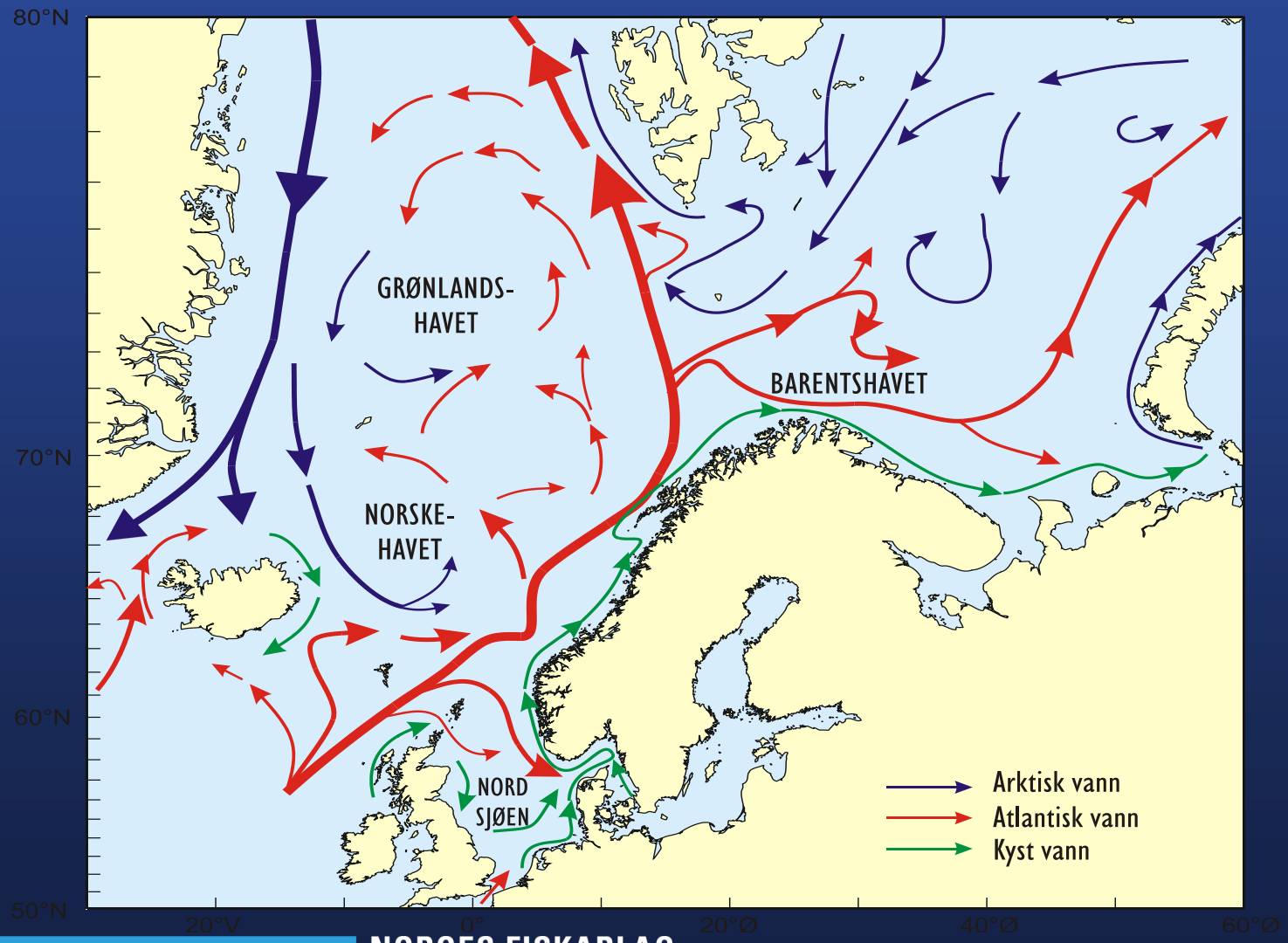

Prioriterte arbeidsoppgaver

- Lønnsomhet – Nasjonale og internasjonale rammebetingelser
- Rekruttering til flåteleddet
- Forskning og utvikling
- Miljø og klima
- Konkurrerende bruk av havet
- Matvaretrygghet

Endret fokus

- Etikk
  - Forvaltning
  - Fangst/oppdrett
  - Dyrehelse/velferd
- Miljø og klima
  - Naturens betingelser
  - Forurensing/dumping/deponering
- Føre – var - prinsippet

Kystsonen er grunnlaget for norsk sjømatnæring…

- Det er viktige gyte- og oppvekstområder i kystsonen
- Mange viktige fiskeområder ligger i kystsonen. Disse vil sannsynligvis få enda større betydning i framtida.
- All akvakulturvirksomhet drives i kystsonen

Noen brukere av kystsonen

- Tradisjonelt fiske
- Havbruk – i stadig økt volum
- Kystfart og rutetrafikk
- Fritidsaktiviteter – i økende grad
- Turisme – i økende grad
- Verneinteresser
- Tang og tare
- Forsvaret
- Petroleumsvirksomheten – i økende grad
- Grunneierne
- Havbeiteproblematikken – i økende grad
- Kommunikasjonssystemer – fiberoptiske kabler

Sjømatnæringa høster / produserer mat, og er derfor helt avhengig av:

- Rent og kaldt hav og rene fjorder
- Velfungerende økosystemer, der av gyte- og oppvekstområder ivaretas på en god måte

Foto: Mat & Helse

Dokumentasjon av dette er avgjørende for kvalitet, omdømme og markedsverdi for norsk sjømat

Norges Fiskarlags synspunkt

- Fiskerne har dårlige erfaringer med utslipp fra bergverksindustrien
- Slike problemer må forebygges. Det er vanskelig/umulig å rydde opp i etterkant
- Fiskarlaget har stilt spørsmål om dagens forvaltning av slike utslipp fungerer godt nok, i forhold til:

  - Marint miljø
  - Gyte- og oppvekstområder
  - Mattrygghet
    - og dermed også grunnlaget for norsk sjømatnæring…

Norges Fiskarlag

- Sjøen skal ikke brukes som avfallsplass
- ”Nasjonal ressursgruppe for bergverk og miljø”
  - Ikke tilstrekkelig legitimitet i forhold til tiltak som kan være i konflikt med høsting og produksjon av sjømat (mattrygghet, gyte- og oppvekstområder m.m.)
- Fiskeområder og gyte- og oppvekst-områder må gis bedre juridisk beskyttelse

Norges Fiskarlag

- Fiskarlaget ikke prinsipiell motstander av gruvedrift og utnyttelse av mineraler
  - Må sikres at slik virksomhet ikke skader grunnlaget for langsiktig fornybar marin virksomhet
  - Må være åpne og tillitvekkende prosesser
- Savner arena for dialog og informasjonsutveksling

Forslag - forvaltning:

1. Det må opprettes klare rutiner for at Fiskeridirektoratet og Mattilsynet får alle aktuelle saker til uttalelse
2. Fiskeridirektoratet og Mattilsynet må få tilført tilstrekkelige ressurser til å følge opp sitt forvaltningsansvaret i forhold til marint miljø og mattrygghet
3. Klif og andre må vektlegge uttalelser fra sjømatmatnæringa og forvaltning svært tungt, når de skal avveie om utslippstillatelser skal gis

Forslag til bedre forvaltning:

4. Det må utredes om aktuelle utslippssaker også må ha tillatelse etter havressursloven, matloven m.fl.
5. Havforskningsinstituttet og NIFES må få styrket sin rådgivningsfunksjon
6. Det må opprettes et regjeringsoppnevnt utvalg, for å utrede hvordan hensynet til marint miljø, mattrygghet og sjømatnæring kan inkluderes i utslippsforvaltningen på en tilfredsstillende måte

Konklusjoner

- Fiskarlaget er i utgangspunktet positiv til annen næringsvirksomhet, inkludert bergindustri
- Utslipp og deponering i norske fjorder må ikke ødelegge for havmiljø, gyte- og oppvekstområder, mattrygghet m.m.
- En må sikre dette gjennom åpne og tillitvekkende prosesser (noe som etter vår oppfatning <u>ikke</u> alltid har vært tilfelle)

Konklusjoner

- Framtida krever:
  - Respekt for hverandres interesser
  - Vilje til sameksistens
  - Mer åpen kommunikasjon med etater og myndigheter
  - Ny FoU og et felles kunnskapsgrunnlag
  - Samordning av mineralstrategi og Stortingsmelding om «*Norge som verdens fremste sjømatnasjon*»
  - En må bruke tilstrekkelig tid og gode prosesser for å oppnå dette

Avslutning

- Takk for oppmerksomheten!